

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 33. & sequentes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

batur benignitas. Prophete autem munus suum veris miraculis approbarunt, nec aliter illis credere tenebantur.

§. 2. Præcipuam hac in re benignitatem Dei agnoscit Chrysostom. eamq; & vltima prædicat, quod ingratos, & rebelles non deserat. Quod si igitur noui Prophete mittantur, fidē suam signis & virtutibus approbent, necesse est. Alioquin ordinarij pastores audiendi sunt, quorum nunquam in vniuersam fides deficit.

Crudeles agricola. Agricolæ seruos percutiunt, id eger habetur in plebisque, alij codices habent *ἐδραγν*, quod vetus interpretes & Syrus legit. Nam *δαίγω* est percutere, sed *δαίγω* pellem derrahere. Alios occiderunt, alios lapidibus obruerunt, in Syro inuersus est ordo, qui etiam habet *וַיִּחַי* Vith. fuit, qui occideret: videre licet Ierem. 44. v. 4. 5. 6. 2. Par. 36. v. 14. 15. 16. Act. 32.

Liberum arbitrium. §. 3. Elocationis pactum mercedem indicat, & meritum: quin Bullingerus sub conditione locatum ait, vt fructum afferret, qui illa. c. 5. recenſet. Absentia seu abitus patris familias significat, homini liberum arbitrium datum esse, vt habet comment. Hieronym. Libertatem initio furenter oppugnarunt, ab ea tamē hæresi pro re nata recesserunt, & nostram *συνέγνωσαν* cooperationem cum gratia diuina probarunt, vt Beza. l. i. q. & respons. Vide Amlingum ad Anhaltinos, Hemmingium, Wittenbergenſes.

VERSVS 37.

Iterum misit alios seruos plures prioribus & fecerunt illis similiter. Nouissime autem misit ad eos filium suum, dicens: Verebuntur filium meum.

QVÆSTIO I.

Quid filio regis factum est?

§. 1. Misit eum rex, vt eum v. reterentur, dixit enim *ἐνταμίνομαι* *ἐν* *ταμίνομαι*. Syrus est verbum *תָּרַב*, quod erubescantiam significat. Pater familias humano more loquitur apud Lucam, *ταῖς* tortē, Syrus *וַיִּי* iam. fore.

In Christum illa conueniunt; nam spe retinendæ patriæ eum occiderunt, ne venirent Romani. & auferrent locum, & gentem. Christus autem hæres est vniuersorum Plal. 2. 7. & 8. Christum autem cognouerunt, Ioan. 15. 22. & 24. Nec repugnat illi, quod Christus ait, Nesciunt, quid faciant, & Paulus, si cognouissent, non crucifixissent. Soluit quæſtionem Iustinus q. 14. o. ad orthodoxos p. 377.

Imprudētia siue ignoratio dupliciter dicitur, aut enim non sponte sua quis ignorat, cum eas res non habeat, quæ ipsum ad cognitionem ducant: aut voluntate sua ignorat, cum res ad cognitionem eum ducentes habeat, & nosse tamen nolit. Atque hanc destinatam ignorationem, solita est sacra scriptura aliquando nominare, aliquando imprudētiā siue inscientiam, aliquando scientiam. Vt cum dicit. Et me nosſis, & vnde ſim nosſis, pro eo quod est: Ex operibus meis, & nomine meo, & sermonibus meis nosſe poteſtis veritatem. Nam qui per mendacium fallit, opera talia edere non potest, & cum ab agricolis hæres eo est agnitus, quod eum viderant in præſenti vita operum editione & filij appellatione supra omnem esse hominem, iuxta euidentem parabola descriptionem, sed tum quod illum post mortem eius Deus e mortuis ad vitam immortalē eſſet reſuſcitaturus & ſacſurus hæredem vniuerſorum, non cognouerunt. Nam & ipsa perſpicua

parabola descriptio eius rei elucidam & apertam non habet designationem. Itaque de eiusmodi ignorantia dixit Christus, Pater remitte illis: nesciunt enim quid faciant. Similiter & Paulus: si enim cognouissent, haudquaquam Dominum gloriæ crucifixissent.

§. 2. Tertullianus l. aduersus Praxeam c. 26. probat patrem à filio distinctum, & non esse seruum, sed verum filium & hæredem, l. de carne Christi cap. 11. Hæretici autem improbe captabant verba. vt seruum facerent, qui vt cæteri famulorum mittitur ad cultores vineæ, sed non ideo famulus est, cum exptellit, siue dicatur mitti filius, & hæres; & pater dixerit, Reuerberantur filium meum.

VERSVS 41.

Aiunt illi: Malos male perdet & vineam suam locabit alijs agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis.

QVÆSTIO I.

Quid factum agricolis?

§. 1. Iudicium contra se ipsi Pharisei pronunciant, Malos male perdet, *κακούς κακὸς δόσεται ἀπὸ τοῦ*. Malos male perdet ipsos. Syrus *רַבִּישׁ בְּרִישׁ* debilis bish. Proverbi loco vlturpāt, & Hebraei & Greci Aristoph. *δὸν δ' ὁλὼ κακὸν κακὸς*. Te malum perdam male. Lex enim generalis esse videtur, vt malis male, bonis bene sit. Non est inter Euangelistas ylla dissensio. Marci 11. 9. Luc. 20. 16. Christo illa verba tribuuntur. Verum & Christus & Pharisei protulerunt, illi interrogationi respondentes, Christus vero responsum eorum repetendo, atque approbando, minando, de illis ipsis inter pretando. Illi idem cum in genere de peccatis improborum agricolarum audiunt, probant, cum fibi vident applicari, refugiant. Vineam locabit alijs, Syrus *וַיִּי* ab *וַיִּי* Nochad ab Echad, possidere facietur fieret quod improbi dixerunt *καταλάβομεν οὐκ ἐκείνην* hereditatem. Quæ enim locatione habere noluerunt, sed hereditario, etiam locationis iure pulsi sunt.

VERSVS 42.

Dicit illis Iesus: Nunquam legis in scripturis: Lapidem quem reprobauerunt adificantes, hic factus est in caput anguli? A Domino factum est istud & est mirabile in oculis nostris.

QVÆSTIO I.

Quis lapis reprobatus?

§. 1. Apud Lucam cum dixisset Dominus vineam talibus alijs agricolis elocandam, Respondens, ait, pater *πατήρ* *ἐν* *ταμίνομαι*. De se enim dictum esse intelligebant. Sed Christus asserit, eos esse qui fructum negarant, seruos primū, deinde hæredem occiderent, id eo fore vt regi Dei, hoc est, sacra respublica, sacerdotum, lex, & quæ reliqua erat Dei cognitio auferatur. Ita quoque alias gentes post fidem Dei relictam ab eo desertas videmus. Chrysostomus illam